

Asia: VN/30163/2023

## Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

### Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?**

**Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.**

En

**Mahdolliset muutostarpeet.**

Visiossa kulttuuripoliittikka kytetään suoraan elinkeinopolitiikkaan, mutta itse selonteossa tätä puolta ei avata suoraan lainkaan. Elinkeinopolitiikka mainitaan vision ohella vain pari kertaa kansainvälistymisen yhteydessä.

### Tavoitteet

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?**

En, tavoitteet eivät vastaa omaa näkemystäni

**Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.**

Tavoitteet nojaavat toimialalähtöiseen kulttuurikäsitteeseen. Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tutkimustiedon perusteella kohdat 1, 3 ja 4 ovat itsestäänselvyyksiä, eivätkä sellaisena toimivia tavoitteita.

### Toimenpide-ehdotukset

**Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).**

Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripoliittikkaa [Monialaisuus on ulotettava toimialaa laajemmaksi eritoten humanistis-yhteiskuntatieteellistä tutkimustietoa hyödyntäen.]

### Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

## **Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?**

Humanistinen ja yhteiskuntatieteellinen tutkimustieto ovat tarpeen alan strategisen rahoittajayhteistyön tukemiseksi sekä analyttisen tilannekuvan ja tulevaisuustoimenpiteiden tuottamiseksi. Tutkimuspanostusta tarvitsevat niin ikään toimenpiteiden seuranta ja mittarointi. Tutkimusorganisaatiot voisivat osallistua myös tutkimustiedon tulkinnan ja käytön ”tiedesparraukseen”. Kulttuuripoliitiikan ohjauksessa tulisi nykyistä enemmän hyödyntää yliopistojen ja kulttuuripoliitiikan tutkimuskeskus Cuporen tapaisten riippumattomien tutkimuslaitosten tuottamaa tutkimustietoa paitsi toimialan ja moniarvoisuuden, myös kulttuuriympäristön sekä aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön osalta.

## **Tiivistelmä näkemyksistänne**

### **Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.**

Selonteko tarvitsee tuekseen humanistista ja yhteiskuntatieteellistä tutkimusotetta. Selonteossa kulttuuri pelkistyy toimialaksi ja toimenpiteet liiketaloudellisten toimintaedellysten kehittämiseksi. Tämä on ristiriidassa selonteossa itsessäänkin esitetyn kattavan kulttuuripoliitiikan määrittelyn kanssa (s. 13).

Selonteon tietopohja on toisin sanoen kapea ja taidelähtöinen, eikä lähteinä ole hyödynnetty edes kulttuuripoliitiikan tutkimuksen perusteoksia ”Taiteen ja kulttuurin kentät” (2. painos 2014) ja ”Kulttuuripoliitiikan käsikirja” (Gronow 1976). Kaiken kaikkiaan humanistisen ja erityisesti antropologian, perinteentutkimuksen sekä kulttuurintutkimuksen tuottama tieto kulttuurin moniulotteisuudesta ja kokonaisvaltaisuudesta on sivuutettu.

Seurauksena selonteossa kulttuuri määrittyy paitsi toimialana, ajoittain myös kansallismielisesti (”kulttuuriamme”, s. 17) sekä etnisiin ryhmiin viittaavana (”kulttuurien”, s. 62). Pelkästään ehdotettujen käytäntöjen toimeenpanon takia tällainen moniselitteisyys on karsittava.

Toimialakeskeinen kulttuurikäsitys uhkaa johtaa yhä vahvempaan humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedon väheksyntään sekä suoraan kulttuuripoliittisia linjauksia muotoillessa että välillisesti yliopistollisessa koulutuksessa. Humanistinen ja yhteiskuntatieteellinen tutkimustieto ovat tarpeen alan strategisen rahoittajayhteistyön tukemiseksi sekä analyttisen tilannekuvan ja tulevaisuustoimenpiteiden tuottamiseksi. Tutkimuspanostusta tarvitsevat niin ikään toimenpiteiden seuranta ja mittarointi. Tutkimusorganisaatiot voisivat osallistua myös tutkimustiedon tulkinnan ja käytön ”tiedesparraukseen”.

Kulttuuripoliitiikan tietopohja tulisi ulottaa toimialakartoituksen lisäksi rakenteellisten kipukohtien tunnistamiseen. Selonteossa painotetaan ”ansainnan vahvistamista alusta- ja tekijänoikeustaloudessa”, mutta se miten tämä olisi toteutettavissa Rooman sopimuksen rajoissa, jää erittelemättä. Esimerkiksi musiikin digitaalista jakelua koskevissa tutkimuksissa on havaittu, että nykytilanne palvelee palveluntarjoajia ja kustantajia eikä niinkään tekijöitä tai esittäviä taiteilijoita. Lisäksi esimerkiksi Irlannissa perustulokokeilu on vaikuttanut positiivisesti juuri taiteilijoiden työskentelymahdollisuuksiin.

Laajaa kulttuurikäsitystä ja siihen perustuvaa kattavaa kulttuuripolitiikkaa ajatellen rakenteellisia ongelmakohtia ovat myös kulttuuriympäristön suojelua heikentävä säätelyn purku sekä kulttuuriperinnön resursointi ja osallistavuus. Viimeisin koskee erityisesti kulttuurisen moninaisuuden sekä yleisen yhteiskunnallisen moniarvoisuuden tukea.

Kulttuuripolitiikan ohjauksessa tulisi nykyistä enemmän hyödyntää yliopistojen ja kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen tapaisten riippumattomien tutkimuslaitosten tuottamaa tutkimustietoa paitsi toimialan ja moniarvoisuuden, myös kulttuuriympäristön sekä aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön osalta.

Kulttuurintutkimuksen seura

Kulttuuriympäristötutkimuksen seura

Suomen etnomusikologinen seura

Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura

Villén Antti-Ville

Kulttuurintutkimuksen seura ry - yhteistyössä

Kulttuuriympäristötutkimuksen seuran, Suomen etnomusikologisen seuran ja Suomen Kansantietouden Tutkijain Seuran kanssa